

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00230 VALTIONEUVOSTO

Asia: **SÄTEILYLAIN KOKONAISUUDISTUS**

Viite: STM100:00/2016
STM/4524/2016

Suomen Omakotiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomen Omakotiliitto on maamme pientaloasukkaiden ja vapaa-ajan asunnon omistajien valtakunnallinen edunvalvonta- ja palvelujärjestö. **Omakotiliittoon kuuluu 250 vapaaehtoisvoimin toimivaa omakotiyhdistystä ja vapaa-ajan asukkaiden yhdistystä, joiden yhteenlaskettu jäsenmäärä on 74.000 jäsentä.** Omakotiliitto on maamme 1,1 miljoonan pienkiinteistön omistajien ja 2,7 miljoonan asukkaan asialla. Lisäksi liitto ajaa maamme lähes 500.000 vapaa-ajan asunnon omistajien etua.

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoja esityksestä säteilylaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Uudella säteilylailla pantaisiin täytäntöön Euroopan unionin uusi säteilyturvallisuusdirektiivi. Lailla suojeltaisiin terveyttä säteilyn aiheuttamilta haitoilta sekä ehkäistäisiin ja vähennettäisiin säteilystä aiheutuvia muita haittavaikutuksia. Direktiivin toimeenpano Suomessa edellyttää monia rakenteellisia ja terminologisia muutoksia säteilylainsäädäntöön. Siksi sen täytäntöönpanon yhteydessä uudistettaisiin säteilylainsäädäntö kokonaisuudessaan. Laki täsmentäisi luonnonsäteilyä aiheutuvan säteilyaltistuksen sääntelyä, kuten muun muassa sisäilman radonille altistumista.

Voimassa olevan sääntelyn viitearvojen mukaan asunnon huoneilman radonpitoisuus ei saa ylittää arvoa 400 Bq/m³ ja (uudisrakentamisessa) asunto tulee suunnitella ja rakentaa siten, että radonpitoisuus ei ylittäisi arvoa 200 Bq/m³ (Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen (n:o 944/92)). **Hallituksen esityksessä esitetään, että viitearvoa kiristetään direktiivin mukaisesti niin, että radonpitoisuus asunnoissa ja muissa tiloissa olisi (enintään) 300 Bq/m³.**

RADON ASUNNOISSA

Suomessa rakennusten sisäilman radonpitoisuudet ovat maailman korkeimpia johtuen maaperästä, rakentamistavasta ja ilmastosta. Radonpitoisuudet ovat korkeita pientaloissa ja kerrostalojen alimmissa kerroksissa, joissa lattialaatta on kosketuksissa maaperään. Esityksen perusteluissa todetaan (s. 13), että Suomessa rakennusten väestön altistuminen sisäilman radonille on viime vuosina hieman pienentynyt. 2000-luvun alussa radonpitoisuus suomalaisessa kodissa oli keskimäärin 96 Bq/m³. Vuonna 2015 keskimääräinen sisäilman radonpitoisuus suomalaisessa asunnossa arvioitiin olevan hieman alle 94 Bq/m³. Suomessa arvioidaan olevan yli 200 000 pientaloasuntoa, joissa sisäilman radonpitoisuus on arvoa 200 Bq/m³ suurempi. Näistä on Säteilyturvakeskuksen mittauksissa löydetty noin 20 %.

OMAKOTILIITTO:

RADONKORJAUSTEN OLTAVA VAPAAEHTOISIA JA KOHTUUHINTAISIA, INFORMAATIO-OHJAUSTA, KOTITALOUSVÄHENNYSTÄ JA KORJAUSAVUSTUSTA TARVITAAN

Omakotiliitto pitää säteilylainsäädännön kokonaisuudistusta tarpeellisena, kun tavoitteena on terveyden suojeleminen säteilyn haitoilta sekä säteilystä aiheutuvien muiden haittavaikutusten ehkäiseminen ja vähentäminen. Lakia soveltavissa alemman asteisissa säädöksissä on Omakotiliiton mielestä huolehdittava siitä, ettei radonriskirakennus-muotoilu saa leimata rakennusta eikä radonriskialue-muotoilu tiettyjä alueita.

Omakotiliitto edellyttää, että **radonkorjausten tulee olemassa olevassa rakennuskannassa säilyä vapaaehtoisina**, kun direktiivikin linjaa ettei viitearvo olisi sitova. Omakotiliiton mielestä **radonkorjauskriteerit uudisrakentamiselle ovat kannatettavia**. Ylipäätään Omakotiliitto painottaa sitä, että **radonkorjausten tulee**

pysyä kohtuuhintaisina kiinteistönomistajille, koska radonkorjausten markkina voi nousta yli 50 miljoonaan euroon.

Omakotiliitto kannustaa radonmittausten tekemiseen ja korostaa informaatio-ohjauksen (valistus, koulutus, informaatio, neuvonta) **merkitystä pientalojen radonkorjauksissa**. Informaatio-ohjausta tulisi suunnata erityisesti niihin maakuntiin Suomessa - Etelä-Karjalaan, Kanta-Hämeeseen, Kymenlaaksoon, Pirkanmaalle, Päijät-Hämeeseen ja entiselle Itä-Uudellemaalle - joissa radonpitoisuus on suuri. Kun radonkorjauksen investointi on kuitenkin merkittävä, keskimäärin 2500 euroa ja viitearvon kiristys tarkoittaisi investointia jopa yli 200.000 pientalokotitaloudessa, **Omakotiliitto pitää tärkeänä, että pientalojen radonkorjauksiin voi jatkossakin käyttää kotitalousvähennystä.**

Korkeimmat radonpitoisuudet ovat useimmiten vanhimmissa pientaloissa, jotka eivät ole niin tiiviitä kuin uudemmat rakennuksen. Näissä vanhoissa pientaloissa asuvat yleisimmin ikääntyvät henkilöt, joiden käytettävissä olevat tulot ovat pienet ja joilla näin ollen on huomattavasti vähemmän mahdollisuuksia tehdä investointi radonkorjaukseen. **Omakotiliitto esittääkin, että Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) terveyshaitta- avustusta tarkistettaisiin niin, että vähätuloiset ja -varaiset ikääntyneet voisivat saada avustusta radonkorjauksiin.**

kunnioittavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Ari Rehnfors
puheenjohtaja

Kaija Savolainen
toiminnanjohtaja